1960 ଏମ୍/ଏସ୍. ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍

ଏପ୍ରିଲ 11 ବନାମ

କେ. ସି. ସୁଦ

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର ଏବଂ କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ- ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ ଯୋଜନା-ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ପାଇଁ ଦାବି-ଯଦି ଯୋଜନା ଗଠନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ- ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମ, 1947 (14/1947), ଧାରା 25F ।

ଦିଲ୍ଲୀର ଶ୍ରମ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସେବା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଶ୍ରମିକମାନେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ପାଇଁ ଅଧା ମାସର ମୌଳିକ ଦରମା କିମ୍ବା ମଜୁରୀ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଛଟେଇ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏକି ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଥିଲେ, ସେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33C ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବରୁ ମିଳିଥିବା ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଯେଉଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଦାବି କରିଛନ୍ତି ତାହା ଛଟେଇକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ସହ ସମାନ ଏବଂ ଧାରା 25F ଅଧୀନରେ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମାନ ଘଟଣା ପାଇଁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବିଧା ହୋଇଯିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଛଟେଇ:

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଥିଲା, ଯେ ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା ଶ୍ରମିକମାନେ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାର ସୁବିଧା ଦାବି କରିପାରିବେ କି, ତାହା ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମ, 1947ର ଧାରା 25Fର ଅଧୀନରେ ବିଚାର କରାଯାଉଥିବା ଯୋଜନାର ଭୌତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଗଠନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଯୋଜନାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଉପସଂହାର ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଧୀନରେ ଦାବି କରାଯାଉଥିବା ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବଦଳରେ ନୁହେଁ । ଉତ୍ତରଦାତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ପାଇସାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଭାରତୀୟ ହ୍ୟୁମ୍ ପାଇପ୍ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଏହାର ଶ୍ରମିକ, [1960] 2 S.C.R. 32, ଅନୁସରଣ କରାଗଲା ।

ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବନାମ ଏହାର ଶ୍ରମିକ, [1960] 2 S.C.R. 45, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 147/1960 ।

ଏଲ୍. ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 53/1959ରେ ଦିଲ୍ଲୀର ଶ୍ରମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମେ 18,1959 ତାରିଖର ନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ତ୍ରିକୁମଦାସ, ଏସ୍. ଏନ୍. ଆଣ୍ଡଲେ, ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାନ୍ଜୀ ଏବଂ ରାମେଶ୍ୱର ନାଥ ।*

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ସୁକୁମାର ଘୋଷ* ।

1960ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 11 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଉତ୍ତରଦାତା କେ. ସି. ସୁଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33C ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନରେ ଦିଲ୍ଲୀର ଶ୍ରମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଧୀନରେ ଅବସର ମାଧ୍ୟମରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବକେୟା କେବଳ ଟ. 80.42np ଗଣନା କରିଥିଲେ । ସୁଦ, ଯିଏକି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏମ୍/ଏସ୍. ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ କମ୍ପାନୀର ଜଣେ ଶ୍ରମିକ ଥିଲେ, ଜାନୁଆରୀ 31,1958 ରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଛଟେଇ ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ କମ୍ପାନୀର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଆରମ୍ଭ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିଲା । ଧାରା 33A ଅଧୀନରେ ଏହି ଛଟେଇ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ସୁଦଙ୍କ ଏକ ଆବେଦନ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଏକ ଅବସର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ:-

> " କମ୍ପାନୀର ଚାକିରିରେ ଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, କିମ୍ବା ସେ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ଭାବରେ ଅଧିକ କାମ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମ ହେବା ପରେ, ଅକ୍ଷମ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ନିରନ୍ତର ସେବା ପାଇଁ ଅଧା ମାସର ମୌଳିକ ଦରମା କିମ୍ବା ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା, କିମ୍ବା ଯଦି ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି କିମ୍ବା ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଥିବା ।

1960

ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ଼ ବନାମ କେ. ସି. ସୁଦ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଇସ୍ତଫା ପରେ, ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ନିରନ୍ତର ସେବା ପରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ନିରନ୍ତର ସେବା ପାଇଁ ଅଧା ମାସର ମୌଳିକ ଦରମା କିମ୍ବା ମଜୁରୀ ।

କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସେବା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ସେବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅଧା ମାସର ମୌଳିକ ଦରମା କିମ୍ବା ମଜୁରୀ ।"

ଏହି ଯୋଜନାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖରୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜୁନ୍ 28,1957 ଠାରୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ମୂଳ ଆଧାର ଉପରେ, ସୁଦ, ଧାରା 33C ଅଧୀନରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ ଯେହେତୁ ତାଙ୍କ ଛଟେଇ ଅଧିଗ୍ରହଣର ମଧ୍ୟରେ ସେବା ସମାପ୍ତ କରିବା ଭଳି ସମାନ ଥିଲା, ତେଣୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ପାଇଁ ଅଧା ମାସର ମୌଳିକ ଦରମା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ସେ ଦୁଇ ବର୍ଷର ସେବା ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଯେ ଛଟେଇ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମୌଳିକ ମଜୁରୀ ଟ. 80.42 np. ଥିଲା । ତେଣୁ, ଯଦି ସେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହୁଅନ୍ତି , ତାଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ପରିମାଣ ଟ 80.42 ହେବ ।

ଆବେଦନକୁ ବିରୋଧ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ଉଠାଯାଇଥିବା ଅନେକ ଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ, ଯାହା ସବୁ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା, କେବଳ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଆଦାୟ କରିବାକୁ ହକଦାର କି, ସେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିଥିଲେ । ଏହି ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ଦାବି କରୁଥିବା ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସାରାଂଶରେ ତାଙ୍କ ଛଟେଇ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ସମାନ ବିଷୟ ଅଟେ ଏବଂ ଧାରା 25F ଅନୁଯାୟୀ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଅନୁମତି ଦେବା ସମାନ ଘଟଣା ପାଇଁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଛଟେଇ । ଏହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ।

'ଭାରତୀୟ ହ୍ୟୁମ୍ ପାଇପ୍ କମ୍ପାନୀ ବନାମ ଏହାର ଶ୍ରମିକ (1) 'ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ଯେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ତଥା ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣର ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବିଧା ଦିଆଯାଇପାରିବ କି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଠାରେ ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଛଟେଇର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଅବସର ସୁବିଧା ଭାବରେ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ଯୋଜନାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ କିଛି ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବାବେଳେ ଅବସର ଗ୍ରହଣର କାରଣ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଚାକିରିରୁ ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଆଂଶିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ଚାକିରିର ହଠାତ୍ ଏବଂ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଦେବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ବେକାରୀର କଠିନ ସମୟରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିବା । ନ୍ୟାୟଳୟ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ଏବଂ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିଳ୍ପ ଆଇନର ବିକାଶର ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ଖୋଜିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ଭାବରେ ଜଣେ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବିଧା ପାଇବାରୁ ବାଧା ଦେବା ପାଇଁ ଆଇନରେ କିଛି ନାହିଁ । ତଥାପି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯତ୍ନବାନ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ, ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ହେଉ କିମ୍ବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା, ଯେ କେବଳ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ବଦଳରେ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ପୁଣି ଥରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇପାରିବ । ତଦନୁସାରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନେ ଧାରା 25F ଅନୁଯାୟୀ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାର ଲାଭ ଦାବି କରିପାରିବେ କି , ସେ ବିଷୟରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚିତ ଯୋଜନାର ଭୌତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଗଠନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ।

ଯେଉଁଦିନ ଏହି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା, ସେହିଦିନ ହିଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ *ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବନାମ ଏହାର ଶ୍ରମିକ* (2) ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଉପରୋକ୍ତ

(1) [1960]2 S.C.R.3 2.

(2) [1960] 2 S.C.R. 45

1960
ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କେ. ସି. ସୁଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ ଯେ ଭାରତୀୟ ହ୍ୟୁମ୍ ପାଇପ କମ୍ପାନୀର ମାମଲାରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବିଧା ବିଷୟରେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା କି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଏହାର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ସେହି ରାୟରେ 'ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି' ଶବ୍ଦଟି ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ମାମଲାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା, ଯଥା, (i) ଛଟେଇ, (ii) ଅସଦାଚରଣ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଏବଂ (iii) ପରିଚାଳନାର ସମ୍ମତି ସହିତ ଇସ୍ତଫା; ବିଶେଷଭାବେ ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ଛଟେଇ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ମତ ଥିଲା ଯେ ଛଟେଇ ପାଇଁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଦେୟ କେବଳ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେବା କାରଣରୁ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣର ପ୍ରକାରକୁ ହରାଇ ନଥିଲା । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଥିଲା ଯେ ଏହି ରାୟରେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ନେବାର ଅନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସହିତ, ଛଟେଇ ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଛଟେଇ ଉପରେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଛଟେଇ କାରଣରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଠାରୁ ଅଧିକ କିମ୍ବା କମ କିଛି ନଥିଲା ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରମିକମାନେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଟି ପାଇବାକୁ ହକଦାର, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ ।

ଯଦି ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ମାମଲାରେ ରାୟକୁ ଯାଞ୍ଚ କରୁ, ତେବେ ପ୍ରଥମ କଥା ଯାହା ଆମକୁ ସୂଚନା କରେ ତାହା ହେଉଛି ଯେ ଏହି ରାୟଟି ଛଟେଇ ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନଥିଲା ।ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଶ୍ରମିକମାନେ ନିଜେ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି କରିଥିବା ବିବୃତିରେ ସେବା ସମାପ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ସହିତ ଛଟେଇ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତେବେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଛଟେଇ ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହାର ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାରେ ତିନୋଟି ବର୍ଗର ମାମଲା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା, ଯଥାଃ (i) ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ସେ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ଭାବରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା ପାଇଁ ଅସମର୍ଥ ହେବା ଉପରେ, (ii) ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅବସର କିମ୍ବା ଇସ୍ତଫା ଉପରେ ଏବଂ (iii) କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସେବା ସମାପ୍ତ

1960
ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ୍
ବନାମ
କେ. ସି. ସୁଦ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ହେବା ଉପରେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଛଟେଇ ସେବା ସମାପ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଆସିବ । ତେବେ, ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଏପରି ଏକ ଛଟେଇକାଳୀନ ମାମଲାର ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ, ତାହା ଛଟେଇକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ବଦଳରେ ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ ବୋଲି ଏହି ଉପସଂହାର ଉପନୀତ ହେବା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ । ଯଦି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଛଟେଇ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ଧାରା 25F ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ବଦଳରେ ହେବ, ତେବେ ସ୍ପଷ୍ଟ କଥା ହେଉଛି ଛଟେଇ ପାଇଁ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ଏବଂ ସେବା ସମାପ୍ତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ପାଇଁ ଅବସରକାଳୀନ ଅର୍ଥ ପାଇଁ ପୃଥକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ବିଚାର ପାଇଁ ପଡୁଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ସେହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ସେହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ଯାହା ଆମକୁ ଏଠାରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାୟରେ ଛଟେଇ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ । ଏହି ଯୋଜନାରୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଉପସଂହାର ହେଉଛି ଯେ ରାୟର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଛଟେଇ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ସେବା ସମାପ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନେ ଏହି ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଦାବି କରିପାରିବେ ତାହା ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ତା' ବଦଳରେ ନୁହେଁ ।

ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ରାୟର ବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ । ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଏକ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଯେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଦାବି କରୁଥିବା ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସେ ପାଇଥିବା ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା, ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25F ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ ପୂର୍ବରୁ ଛଟେଇ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରାପ୍ତ କରିସାରିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଏପରି ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ 'ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ ''କରାଯାଇଥାଏ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

1960

ମୁଲର୍ ଏବଂ ଫିପ୍ସ (ଭାରତ) ଲିମିଟେଡ଼ ବନାମ କେ. ସି. ସୁଦ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।